

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Галамага Ю.М.

студентка;

Літинська В.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет*

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ

Сучасна економічна криза вплинула на всі сфери діяльності підприємств, можливості впливу на фінансові відносини обмежені, виникає загроза неплатоспроможності та банкрутства. Внаслідок цього нововведення стають основною рушійною силою підприємств та передумовою їхнього розвитку. Тому для того щоб підтримувати цю сферу на високому рівні потрібно вводити певні управлінські інновації.

Постійне зростання конкуренції, підвищення вимог споживачів, стрімкий розвиток науково-технічного прогресу змушують менеджерів та власників підприємств шукати нові шляхи вирішення проблем та досягнення конкурентних переваг, використовувати сучасні методи управління, вдосконалювати роботу з персоналом тощо. У зв'язку з цим посилюється потреба впровадження управлінських інновацій як головного чинника розвитку підприємства.

Визначення сутності та особливостей інновацій, організації інноваційних процесів, сутності управлінських інновацій були опрацьовані в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних учених: Ю. М. Бажала, Дж. Біркіншоу, П. Друкера, Т. Г. Дудара, М. І. Дяченко, С. М. Ілляшенка, В. І. Захарченко, О. В. Карлінської, А. Г. Латкіна, В. В. Мельниченка, О. П. Молчанової, Г. Плешу, А. І. Пригожина, Л. М. Прокопишина, О. В. Суріна, І. В. Федулової, Г. Хеймела, Н. І. Чухрай, О. І. Юркан та ін. Дослідження цих науковців розкривають сутність понять та проблем управління інноваційною діяльністю, особливості процесу їх реалізації, значення управлінських інновацій для ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Метою даної статті є виявлення сутності та значення управлінських інновацій, а також визначення основних проблем впровадження управлінських інновацій на вітчизняних підприємствах.

Під терміном «управлінська інновація» розуміють нову систему організації і управління, або нову управлінську технологію, або новий бізнес-процес. У багатьох випадках нововведення створюється завдяки реформуванню (перепроєктуванню, реінжиніринг) існуючих управлінських систем, технологій, процесів [1].

Це особлива форма зміни існуючих принципів, структури, процедур, методів, технік або будь-яких елементів системи управління організацією на кардинально нові, що є результатом творчої діяльності. Впровадження управлінських інновацій є дієвим способом забезпечення неповторності та ефективності системи управління підприємством. Це зумовлено тим, що управлінські інновації мають індивідуальний характер для кожної організації [2]. Чимало підприємств упроваджують інноваційні види продукції, новітні виробничі чи маркетингові технології, однак лише деякі організації забезпечують ефективний механізм реалізації управлінських інновацій.

Акцентуючи увагу на управлінських інноваціях, слід зазначити що саме відрізняє їх від технологічних та виробничих інновацій та робить унікальним процес їх створення. Технологічні інновації представляють собою певну сукупність знань, які можуть бути систематизовані, так як об'єднують декілька фізичних процесів або продуктів та можуть бути відносно легко відтворені. Управлінські інновації в більшій мірі специфічні по відношенню до підприємства.

Для управлінських інновацій характерним є вплив зовнішніх агентів – вчених, консультантів, гуру менеджменту, саме тих, хто визначає сутність інновацій, формує їх, при тому що реалізація нових управлінських ідей може відбуватися протягом декількох років. Управлінське ноу-хау компанії у разі позитивного результату комерціалізують незалежні консультанти, які просувають його на ринку та тиражують в якості вдалого досвіду. Модель виникнення та розвитку інновацій в сфері управління можна описати за допомогою наступних етапів: усвідомлення проблеми, розробка та формулювання ідеї, її визнання [3, с. 37-41].

Управлінські інновації, порівняно з технологічними чи продуктовими, є більш ризиковими, однак вимагають залучення меншої кількості фінансових ресурсів. Ризики, пов'язані із складністю їхньої реалізації, важко оцінити, адже зміни, що відбуваються, впливають на підприємницьку культуру, уявлення, переконання та поведінку персоналу, господарську діяльність підприємства загалом [2]. Саме тому, що в умовах постійних змін зовнішнього середовища та посилення конкуренції управлінські інновації набувають особливої актуальності та значення, що потребує виділення їх як окремого виду інновацій з метою детального розгляду та обґрунтування їхніх особливостей, переваг для організації.

Управлінська новація до її втілення в життя повинна пройти визначені стадії, на кожній із яких вона набуває необхідних характеристик. Визначення стадій втілення управлінської новації дає змогу здійснити якісне розроблення заходів не тільки з планування і контролювання, але й створення умов для перебігу інноваційного процесу. Так, можна виділити такі стадії впровадження управлінської новації:

- інвенція – поява ідеї інновації;
- ініціація – дослідження та перевірка можливості втілення ідеї внаслідок використання інформаційних технологій;

– дифузія – втілення ідеї, яка здатна підвищити ефективність діяльності конкретних під-розділів чи підприємства загалом [4].

При впровадженні управлінських інновацій в діяльність підприємства необхідно брати до уваги не тільки їх раціональне значення для діяльності підприємства, але і сприяння досягненню підприємством встановлених стратегічних цілей та задоволення (збереження рівня задоволеності) потреб та інтересів персоналу. Не приймаючи до уваги фінансові аспекти реалізації інновацій, ці параметри можуть якісно визначати ефективність управлінських інновацій. Для ефективною реалізації управлінських інновацій потребує вирішення проблема поєднання та збалансування зазначених підходів та розробки на цій основі відповідного механізму впровадження інновацій.

Основними чинниками, які перешкоджають впровадженню управлінських новацій на підприємствах, є:

- відсутність в достатньому обсязі фінансових можливостей для формування управлінського потенціалу;
- недостатня кваліфікація управлінського персоналу;
- завантаженість керівництва поточними проблемами;
- високий рівень опору працівників будь-яким змінам на підприємстві;
- відсутність інформації про ефективні нововведення у сфері управління та можливості одержати кваліфіковану допомогу і консультації;
- не розуміння сутності та ролі організаційно-управлінських інновацій в сучасних економічних умовах.

Таким чином, сучасні підприємства потребують управлінських інновацій, що призводять до змін організаційної структури організації, оптимізації бізнес-процесів, підвищення якості робіт з клієнтами за рахунок зміни алгоритмів прийняття управлінських рішень та способів просування товарів та послуг на українських ринках [1].

На ефективність впровадження управлінських інновацій впливають не лише характеристики нововведення, але й раціоналізація процесу реалізації нових ідей. Завдяки, організованості процесу впровадження інновацій та їх системності, підприємство постійно пристосовується до змін середовища. Синхронна реалізація інновацій дозволяє організації одночасно орієнтуватись на зменшення витрат, підвищення ефективності діяльності, підвищення якості продукції та повне задоволення потреб споживачів [3, с. 37-41].

Відповідність управлінських інновацій стратегічним цілям та завданням організації призводить до виробництва продукції нового рівня та розширення потенційних можливостей підприємства. Для успішної реалізації управлінських рішень потрібно, щоб вони були актуальними а даному підприємстві, а також визнаними і схваленими зовнішніми незалежними експертами. Це передбачає постійні якісно нові зміни внутрішнього середовища, підприємницької культури та особистих переконань працівників.

Отже, управлінські інновації є ключовим фактором ефективного розвитку підприємства та забезпечує довгострокові конкурентні переваги на ринку за такими напрямками, як зниження витрат ресурсів, підвищення ефективності

рішень, що приймаються, з розвитком бізнесу та створення конкурентних переваг для розвитку бізнесу.

Для успішного перебігу інноваційного процесу необхідно, щоб виконавці мали досвід і необхідну кваліфікацію, володіли необхідними знаннями та методами розв'язання задач на визначених етапах інноваційного процесу. Потрібно постійно вдосконалювати методики визначення ефективності управлінських інновацій та оцінювати їх вплив на конкурентоспроможність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.

2. Момчева А. М. Управлінські інновації: сутність, види, особливості впровадження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201374/98-104.htm>.

3. Дяченко М. І. Стратегія економічного розвитку України / М. І. Дяченко. – Збірник наукових праць. – К.: КНЕУ. – № 24-25. – 2009. – С. 37-41.

4. Прокопишин Л. М. Управлінські інновації та особливості їх використання на машинобудівних підприємствах в сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlibb.su/articles/4936-1.htm>.

Літвінова Ю.О.

студентка,

Науковий керівник: Літвінова І.М.

кандидат хімічних наук, доцент,

Інститут хімічних технологій

Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сучасному етапі розвитку виробництва важко переоцінити значення людського фактора на підприємстві, так як він виступає головним ресурсом підприємства. У зв'язку з цим з'являється визначення поняття «інтелектуальний капітал» підприємства, що свідчить про перехід від сприйняття людини як людський ресурс на підприємстві до людського капіталу, бо саме висококонкурентний персонал стає головною конкурентною перевагою підприємства.

Питанню інтелектуального капіталу присвячені роботи багатьох економістів, таких як К. Свейбі, М. Меллоун, Л. Едвіссон, Е. Брукінг, К. Беккер, М. Бендик, Е. Джамай та ін.

Актуальність даної роботи полягає в розгляді інтелектуального капіталу, так як для його використання необхідно чітко розуміти і визначити його роль для підприємства.